

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

สถานการณ์และสภาพบ้านเมืองของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นหลักฐานที่ประจักษ์โดยทั่วกันแล้วว่า การที่ประเทศมุ่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอย่างมาก แม้จะก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและความเจริญทางด้านวัตถุอย่างเห็นได้ชัด แต่ความเจริญและการพัฒนานั้นก็มิได้เป็นไปอย่างยั่งยืน นอกจากนั้นการพัฒนาประเทศโดยมุ่งความเจริญทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โดยขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ยังได้ก่อให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในประเทศจำนวนมาก ผลของความเจริญทางด้านวัตถุที่ขาดการพัฒนาทางจิตใจ เป็นที่มาของปัญหาสังคมที่ดูเหมือนจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ อาทิ เช่น ปัญหายาเสพติด อาชญากรรม ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาการทุจริตหรือราษฎร์บังหลวง ปัญหาแหล่งอบายมุข แหล่งเร่ร่อน ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม มลภาวะปัญหาการจราจรและอุบัติเหตุ รวมทั้งปัญหาสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจ เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาทางด้านผลพวงของการพัฒนาทางวัตถุอย่างขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจทั้งสิ้น (ทิสนา เขมมณี, 2542 : 1)

สังคมโลกปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งได้เข้ามามีบทบาทและส่งผลกระทบต่อสังคมไทย จนเกิดเป็นความเจริญและความเสื่อมขึ้นพร้อมกัน คือ มีความเจริญทางด้านวัตถุ แต่ความเจริญทางด้านจิตใจกลับไม่มีการพัฒนาพร้อมกันไปด้วย ทำให้ภาวะเบียด วินัย ค่านิยม ความดีงาม คุณธรรม และจริยธรรมของบุคคลเสื่อมถอย ก่อให้เกิดปัญหาในสังคมมากมาย ขาดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน ก่อให้เกิดปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม สังคมขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ ซึ่งการเกิดภาวะวิกฤติต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นำให้หลายฝ่ายมีความเห็นว่า สังคมปัจจุบันเกิดการย่อหย่อนในการอบรมบ่มนิสัยให้เยาวชนของชาติมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย ขยันอดทน ประหยัด อดค่านิยมเชิงวัตถุ มุ่งเน้นการพัฒนาชีวิตให้มีความเพียงพอ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 1) และแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้านที่

สำคัญที่สุดคือ การปลูกฝังให้เป็นพลเมืองดีมีคุณธรรม เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม กระทำหน้าที่เพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ การปกครองระบอบประชาธิปไตยจะสมบูรณ์ก็ด้วยการที่พลเมืองของประเทศเป็นผู้มีจริยธรรมสูง รู้จักสิทธิหน้าที่ของตน ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการที่ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของคนในชาติว่า ทำได้โดยการปลูกฝังค่านิยมทางจริยธรรมให้ฝังลึกอยู่ในลักษณะนิสัยและจิตใจของบุคคล เพื่อให้บุคคลละอายใจต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้อง และหันมาประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงามตามมาตรฐานที่สังคมยอมรับและต้องการมากขึ้น (กรมวิชาการ, 2544 : 1)

รัฐบาลไทยและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้กำหนดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมไว้ในหลักการ จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ คัดแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และได้กำหนดวิสัยทัศน์ของการศึกษาไทยที่พึงประสงค์ในอนาคตไว้ว่า การศึกษามุ่งพัฒนาคนที่สมดุลทั้งด้านร่างกาย ปัญญา จิตใจ และสังคม ให้คนไทยมีคุณลักษณะ มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีวินัยในตนเอง มีความรู้ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นในยุคโลกาภิวัตน์ (รุ่ง แก้วแดง, 2541 : 61) และฉบับสรุป (พ.ศ. 2545-2549) มีเป้าหมายส่งเสริมบทบาทของบุคคล ครอบครัว โรงเรียน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นทุกแห่ง ร่วมคิดและร่วมดำเนินงานเพื่อพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็นผู้มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมเชิงสุนทรียภาพ มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักรับผิดชอบชั่วดี มีระเบียบวินัย ประหยัดอดออม มีจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามระบบวิถีชีวิตที่ดีงาม(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 16-20) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2542) ก็ได้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาคนซึ่งหมวดที่ 1 ว่าด้วยเรื่องบททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ ในมาตราที่ 6 ได้ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม มีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และหมวดที่ 4 ว่าด้วยเรื่องแนวการจัดการศึกษาในมาตราที่ 23 ได้ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และในมาตราที่ 24 ได้ระบุว่า การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 5-13)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี พุทธศักราช 2546 มีจุดมุ่งหมายว่า ให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เมื่อเด็กจบการศึกษาระดับปฐมวัยเด็กจะบรรลุตามมาตรฐาน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์และคุณลักษณะตามวัย ซึ่งมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อ 4 คือ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2545 : 25) และ ขอบข่ายการจัดกิจกรรมประจำวัน ที่ช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเองรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อแบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติ ตนตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่ตนนับถือ (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2545 : 14-15) นอกจากนี้ยังกล่าวถึงประสบการณ์สำคัญซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ที่ช่วยให้เด็กเกิดทักษะที่สำคัญสำหรับการสร้าง องค์ความรู้ โดยให้เด็กได้ปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม ไปพร้อมกันด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2545 : 9)

จากแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และฉบับสรุป (พ.ศ. 2545-249) พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี พุทธศักราช 2546 ที่กล่าวมาทั้งหมด ได้ให้ความสำคัญในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมเป็นอย่างมาก จึงได้กำหนด เรื่องคุณธรรม จริยธรรมไว้ในการจัดการศึกษาของไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อปลูกฝังเรื่อง ดังกล่าวให้เกิดขึ้นกับเยาวชนไทยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษาซึ่งมี หน้าที่ให้การศึกษาแก่เยาวชนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณธรรม จริยธรรม ของประเทศชาติต่อไป

คุณธรรม จริยธรรม ที่จะต้องปลูกฝังให้กับเยาวชนนั้นมีหลายประการเช่น ความ ยันหมั่นเพียร ความกตัญญูต่อเวที ความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์ เป็นต้น และความมีระเบียบ วินัย ก็เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องสร้างและปลูกฝังให้เกิดขึ้นในสังคม จึงมีความ จำเป็นต้องเร่งให้มีการดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

เป็นที่ทราบกันดีว่า การขาดวินัยเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมไทย ขณะที่คนเราต้องการ สร้างสรรค์ประชาธิปไตย และวินัยก็เป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของประชาธิปไตย ถ้าเราไม่ สามารถสร้างวินัยให้แก่คนในชาติได้ การพัฒนาประชาธิปไตยก็หวังผลสำเร็จได้น้อย เพราะว่ ประชาธิปไตยนั้นสังคมอยู่ได้ด้วยกฎเกณฑ์และกติกา และความเคารพกฎเกณฑ์และกติกาของ สังคมนั้น ก็คือความหมายอย่างหนึ่งของความมีวินัย ถ้าไม่มีวินัย ไม่มีความเคารพกฎเกณฑ์กติกา ของสังคม ประชาธิปไตยก็ขาดรากฐานที่สำคัญจะขึ้นไปด้วยดีไม่ได้ จึงเป็นเรื่องที่ควรเอาใจใส่ โดยเฉพาะในทางการศึกษาจะต้องหาทางสร้างสรรค์ปลูกฝังพัฒนาประชาธิปไตยให้สำเร็จบน พื้นฐานของความมีวินัย (พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), 2539 : 1-2) วินัยเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็ก ปฐมวัย การมีวินัยที่ดีเปรียบได้กับการสร้างเกราะป้องกันอันตรายต่อตนเองและผู้อื่นด้วยการช่วย หลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดทำผิดทางสังคม และสร้างความมั่นใจให้กับเด็กว่าประพฤติดี ที่สำคัญเด็ก

สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2542 : 80) และวินัยก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของชีวิตที่มีคุณภาพ อีกทั้งเป็นเครื่องปลูกฝังการรู้จักควบคุมตนเอง วินัยจึงเป็นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ วินัยเกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ ผักผ่อนตั้งแต่เกิดจนเข้าสู่ระบบการศึกษาตลอดไปชั่วชีวิต แต่ในช่วงระบบการศึกษานับเป็นช่วงเวลาสำคัญในการเรียนรู้และฝึกฝน หากเยาวชนไทยที่ผ่านระบบการศึกษาจากโรงเรียนที่ขาดคุณธรรม ขาดระเบียบวินัย ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคมไทย และระบบการเมืองในระบอบประชาธิปไตยจะรุนแรงขึ้น (กรมวิชาการ, 2541 : 118) และคงไม่มีใครปฏิเสธว่าครอบครัวที่มีความสุข โรงเรียนที่มีความก้าวหน้า ตลอดจนสังคมที่เจริญทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และศิลปวัฒนธรรม ต้องประกอบด้วยสมาชิกที่มีวินัยเป็นรากฐาน การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ไม่ว่าในสถานที่ใดต้องอาศัยวินัยเป็นหลักยึดในการดำรงชีวิต ทั้งด้านการพัฒนาตนเอง และพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า (हररभा नीलविशैर औरकनष, 2540 : คำนนำ) และแนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาทางสังคม คือ จะต้องมีการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในด้านความมีระเบียบวินัยให้กับเยาวชน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพราะถ้าเยาวชนมีระเบียบวินัยตั้งแต่ ยังเล็ก จะทำให้เยาวชนสามารถควบคุมความประพฤติของตนให้เป็นไปในทางที่คิงามของสังคมได้ และประสบความสำเร็จในชีวิต จึงจำเป็นต้องดำเนินการฝึกให้เกิดผลอย่างจริงจัง (อุบล แก้วหัวไทร, 2542 : 2)

ในด้านคุณภาพการศึกษาของไทยมีมาตรฐานคุณภาพการศึกษาค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของอีกหลายประเทศในระดับเดียวกัน เด็กและเยาวชนไทยยังไม่ได้รับการพัฒนาดัดตามศักยภาพ ทั้งนี้สาเหตุอาจเป็นเพราะขาดการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น การใฝ่รู้ใฝ่เรียน การคิดวิเคราะห์ ความมีระเบียบวินัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546 : 33) และคุณลักษณะเด็กที่มีความมีวินัย คือ สามารถควบคุมตนเองทางกาย วาจา ใจ รักความจริงไม่พูดปด สามารถพึ่งพาตนเอง (เบื่องต้น) ได้แก่ การรับผิดชอบตนเอง ในกิจวัตรประจำวัน (การกินอาหาร การขับถ่าย การแต่งตัว) สามารถทำกิจกรรมหรืองานง่าย ๆ ให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง สามารถจัดเก็บของเล่นและของใช้ให้เป็นระเบียบ รู้จักรักษาของของตนเองและผู้อื่น มีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา และสามารถใช้เวลาให้เป็นประโยชน์สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงและกติกาได้อย่างถูกต้อง แสดงความคิดเห็นของตนเอง อีกทั้งฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพในสิทธิและหน้าที่ของกันและกัน สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี พุทธศักราช 2546 ข้อ 4 มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตใจที่คิงามตัวบ่งชี้ที่ 1 มีวินัยในตนเองและมีความรับผิดชอบ โดยระบุสภาพที่พึงประสงค์ในเด็กอายุ 5 ปีว่า เก็บของเล่นของใช้เข้าที่ได้เรียบร้อย รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จด้วยตนเอง รู้จักรอคอยและเข้าแถวตามลำดับ ก่อนหลัง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 16)

การพัฒนาประเทศชาติของทุกประเทศเป็นที่ยอมรับกันว่า ทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศก็คือ ทรัพยากรมนุษย์ในเด็กปฐมวัย ซึ่งเด็กปฐมวัยถือได้ว่าเป็นวัยทองของชีวิต นักการศึกษาต่างยอมรับว่าเด็กปฐมวัยเป็นวัยแห่งการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นรากฐานของการพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ดังนั้นการปลูกฝังจริยธรรมขั้นสูงให้แก่มนุษย์ในสังคมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวางรากฐานมาจากช่วงของเด็กปฐมวัย แต่เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ยังไม่สามารถเข้าใจถึงลักษณะของนามธรรมที่เป็นเรื่องจริยธรรมขั้นสูง ๆ ได้ และเนื่องจากพัฒนาการของเด็กเองยังเป็นพัฒนาการที่ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง (ธีรพร กุลนันทน์, 2544 : 2) และเด็กปฐมวัยถือเป็นช่วงเวลาที่เด็กมีอัตราความเจริญทางด้านสติปัญญาเร็วมาก ดังนั้น หากเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู และวางพื้นฐานการศึกษาเป็นอย่างดี ก็จะทำให้เขามีความพร้อมอย่างเต็มที่เพื่อจะเริ่มต้นเข้าสู่การศึกษา (ธรรมบุญ นวลใจ, 2541 : 3)

เด็กปฐมวัย คือวัยตั้งแต่อายุ 2 ปี ถึงอายุ 8 ปี และเรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาล หรือเรียนก่อนเกณฑ์บังคับ เป็นระยะที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน (หรรษา นิลวิเชียร, 2534 : 1) และวารภรณ์ รักวิชัย (2540 : คำนำ) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยทองของชีวิต เป็นวัยเริ่มต้นของพัฒนาการทุก ๆ ด้าน การอบรมเลี้ยงดูที่ต้องเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ประสบการณ์ชีวิตเพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองในทุก ๆ ด้าน เพื่อเป็นคนที่มีประสิทธิภาพสูง เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว สังคมและประเทศชาติต่อไป และกรมวิชาการ (2528 : 27) กล่าวว่า การสอนจริยศึกษา จะต้องจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับชีวิตเด็ก พร้อมทั้งนี้ก็จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนในระดับอนุบาล เนื่องจากเด็กวัยนี้เป็นความหวังและพลังสำคัญของชาติในอนาคต การให้การศึกษาที่ถูกต้องนับว่าเป็นรากฐานที่สำคัญที่จะช่วยให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กระดับปฐมวัย มีความสำคัญต่อพัฒนาการและความสามารถของเด็กในอนาคตเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากมีความเจริญก้าวหน้าแล้ว คนที่มีระเบียบวินัยมักเป็นคนประสบความสำเร็จทั้งการเรียน การงาน การดำรงชีวิต และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข

สำหรับการปลูกฝังระเบียบวินัยให้กับเด็กปฐมวัยนั้นทำได้หลายวิธี เช่น การปลูกฝังระเบียบวินัยโดยใช้การเล่นเกมนิตยงานวิจัยของสารทิ โชติรัตน์ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการใช้เกม ตัวแบบ และสถานการณ์จำลองต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนห้วยยอดคสังวิทยาการ อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนอนุบาลที่ได้รับการสอนโดยใช้เกม ใช้ตัวแบบ และใช้สถานการณ์จำลอง มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของขวัญภา นครคำสิงห์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการใช้ตัวแบบวีดิทัศน์ต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนบ้านปากอูน อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากรายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดนราธิวาส ของเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ผลการประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจของนักเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 : 126)

ตาราง 1 ระดับพัฒนาการเฉลี่ย และร้อยละของนักเรียนตามระดับพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ ในการประเมินพัฒนาการนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1

เขตพื้นที่การศึกษา	ร้อยละของนักเรียนตามระดับพัฒนาการ พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
นราธิวาส เขต 1	89.29	10.71	-

ข้อมูลที่ได้จากการประเมินพบว่า พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจของนักเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาสเขต 1 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 89.29 และอยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 10.71 แสดงให้เห็นว่าพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจของนักเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาสเขต 1สมควรได้รับการช่วยเหลือแก้ไขให้มีพัฒนาการที่ดียิ่งขึ้น

ระเบียบวินัยเป็นเรื่องที่เป็นนามธรรม ซึ่งเป็นการยากที่จะถ่ายทอดให้ผู้เรียนมีความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งมีความแตกต่างไปจากเรื่องอื่น ๆ ที่มีลักษณะของการถ่ายทอดที่เป็นรูปธรรมมากกว่า ดังนั้นจึงเป็นการสมควรที่จะหาทางเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้านระเบียบวินัยและสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดกิจกรรมโดยใช้นิทานเป็นอีกวิธีหนึ่งที่นิยมนำมาเป็นที่สื่อในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เพราะนิทานเป็นเรื่องที่คนทุกเพศ ทุกวัย มีความต้องการที่จะฟังและอ่าน นอกจาก

นิทานจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว นิทานแต่ละเรื่องยังแฝงคติสอนใจด้านคุณธรรม จริยธรรม ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 137) กล่าวว่าเมื่อเด็กได้ ฟังนิทานทำให้เกิดการเรียนรู้ นิทานสำหรับเด็กควรสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมี พฤติกรรมที่ดีงาม สอดคล้องกับงานวิจัยของน้ำฝน ปิยะ (2542 : 20-24) ที่ใช้นิทานในการสอน วินัย โดยเป็นนิทานที่ครูแต่งขึ้นมา และทดลองสอนจริงเมื่อมีเหตุการณ์เด็กขาดระเบียบวินัย ผลการปลูกฝังวินัยจากการเทียบเคียงจากเนื้อหาในนิทาน เด็ก ๆ จะพอใจและเข้าใจง่าย จดจำได้ การกระตุ้นให้ประพฤติปฏิบัติตามตัวละครที่ดี จะเป็นการฝังความจำให้กับเด็ก ความสำเร็จ ของการจัดประสบการณ์ไม่ได้อยู่ที่เนื้อหาวิชาการ แต่อยู่ที่กระบวนการที่ครูนำมาใช้ได้ตรงกับวัย ของเด็กด้วย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนีย์ อินทรบำรุง (2539 : 40-44) ได้ศึกษาวินัยใน ตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานก่อนกลับบ้าน ซึ่งเป็นนิทานที่แต่งขึ้น โดยมีเนื้อเรื่องที่ส่งเสริมความมีวินัย พบว่าเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานก่อน กลับบ้าน มีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมก่อนกลับบ้านแบบปกติ

นิทานเป็นศิลปะการถ่ายทอดการเล่าเรื่องจากผู้เล่าสู่ผู้ฟัง และให้ความสนุกสนาน บันเทิง แก่คนทั่วไป นิทานและหนังสือนิทานสำหรับเด็ก มีความสำคัญที่จะกระตุ้นให้เด็ก ๆ มีจิตใจ อ่อนโยน มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ กล่าวหาญ รับรู้เรื่องความเสียใจ ความทุกข์ของบุคคล อื่น ๆ รู้จักแบ่งปันความสุขให้ผู้อื่น ทำให้ผู้เล่าและผู้ฟังเกิดความใกล้ชิดกัน มีความผูกพันซึ่งกันและ กัน สามารถชักจูง ขอร้อง เชิญชวนให้เด็กนำสิ่งที่ดีงามไปปฏิบัติ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2539 : 141-142) และการเล่านิทานเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยสร้างคุณธรรม จริยธรรมสำหรับเด็ก เพราะ นิทานเป็นเรื่องของจินตนาการที่ให้ความบันเทิง เต็มเปี่ยมไปด้วยความสนุกสนาน โลกของเด็กเป็น โลกสดใสด้วยวัยที่มีจินตนาการ นิทานจะสร้างจริยธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ ในทางที่ดีงามและถูกต้อง ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสังคม เพื่อที่จะอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข (วารสารวิชาการ, กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 63-65)

การเล่านิทานเป็นสิ่งที่มีความค่าและเหมาะสมที่จะนำไปใช้พัฒนาเด็ก ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กปฐมวัย เพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยที่ชอบสร้างจินตนาการ และเนื่องจากเป็นวัยที่มีความคิดหรือ เหตุผลในขั้นรูปธรรมมากกว่านามธรรม ต้องอาศัยสื่อที่เป็นรูปธรรมในการเรียนรู้ ซึ่งสื่อที่ใช้ ประกอบการเล่านิทานมีหลายอย่าง การใช้หนังสือนิทานที่มีภาพประกอบ เป็นสื่อที่เด็กสนใจ มาตลอด การจัดกิจกรรมการเล่านิทานให้เด็กอนุบาลได้ผลดี ควรมีการเตรียมการก่อนการเล่านิทาน มีขั้นตอนการเล่าและมีกิจกรรมต่อเนื่องจากการฟังนิทานยอมทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี และทำให้ การเล่านิทานเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าและเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาเด็ก (จัญญา รังสิยานนท์, 2532 : 71) และเด็กแต่ละวัยมีความสนใจในลักษณะของการเล่านิทานที่

แตกต่างกัน เด็กเล็กจะชอบเรื่องที่เป็นคำคล้องจองวรรคหนึ่งไม่เกินสี่พยางค์ เพราะจำได้ง่ายและเสียงไพเราะ (วิริยะ สิริสิงห์, 2537 : 37) นอกจากนี้เด็กวัย 2-5 ขวบ หรือเด็กวัย เริ่มเรียนอนุบาลปีที่ 1 - 2 เด็กวัยนี้ยังไม่สามารถอ่านหนังสือได้ แต่สามารถดูภาพและฟังเรื่องราวได้ มีความสนใจในตัวเองและเด็กในวัยเดียวกัน ชอบฟังคำพูดที่คล้องจอง เด็กวัยนี้อาจพูดเป็นคำ ๆ และเริ่มจำคำใหม่ ๆ ชอบคู่มือโดยเฉพาะสีสด ๆ ชอบสัตว์เล็ก ๆ ชอบรูปภาพหรือชอบฟังเรื่องที่อยู่ใกล้เคียงกับสิ่งแวดล้อมของตน หนังสือสำหรับเด็กวัยนี้จึงต้องมีภาพวาดประกอบมาก ชอบฟังบทกล่อมเด็ก คำกลอน ดอกสร้อย สุภษิต นิทาน นิทานคำกลอน ปริศนาคำกลอน(จินตนา ไบกาชูย์2534 : 37)

และจากผลการวิจัยเกี่ยวกับนิทาน พบว่า การจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานกับเด็กปฐมวัย ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการด้านจริยธรรมสูงขึ้นเป็นที่น่าพอใจ ดังงานวิจัยของสุริรัตน์ รอดแผ้วพาน (2547) ได้ศึกษาผลของการใช้การพัฒนาเทปนิทานประกอบหนังสือเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ในเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดสามง่าม (คงทองอนุสรณ์) อำเภอคอนคมุข จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนอนุบาลที่ได้รับการสอนโดยใช้การพัฒนาเทปนิทานประกอบหนังสือเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ในเด็กปฐมวัย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 งานวิจัยของ ยูพา ศรีสุข (2549) ได้ศึกษาผลของการใช้การแสดงบทบาทสมมติและการตอบคำถามประกอบนิทานต่อการรับรู้วินัยในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนบ้านสะบ้าย้อย อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนอนุบาลที่ได้รับการสอน โดยใช้การแสดงบทบาทสมมติและการตอบคำถามประกอบนิทาน มีการรับรู้วินัยในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 งานวิจัยของปราณี ปรีวาที (2551) ได้ทำการศึกษาผลของการเล่านิทานและการติดตามผลต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนบูรารักษ์ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนอนุบาลที่ได้รับการสอน โดยใช้การเล่านิทานและการติดตามผล มีการพัฒนาจริยธรรมหลังการทดลองอยู่ในระดับดีมาก สูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของณัฐชยา ยิ้มวิไล (2544) ได้ศึกษาผลของการพัฒนาและทดลองใช้นิทานการ์ตูนส่งเสริมจริยธรรมสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเลิศหล้า เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของคะแนนทดสอบหลังเรียนมีค่าสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน และเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าการจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานจะส่งผลต่อการรับรู้ความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานว่าส่งผลต่อการรับรู้ความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยระหว่างก่อนและหลังการจัดประสบการณ์มากน้อยเพียงใด
2. เพื่อศึกษาการจัดประสบการณ์แบบปกติว่าส่งผลต่อการรับรู้ความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยระหว่างก่อนและหลังการจัดประสบการณ์มากน้อยเพียงใด
3. เพื่อศึกษาการจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานว่าส่งผลต่อการรับรู้ความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยสูงกว่าการจัดประสบการณ์แบบปกติหรือไม่

สมมติฐานทางการวิจัย

การจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานส่งผลต่อการรับรู้ความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยสูงกว่าการจัดประสบการณ์แบบปกติ

ความสำคัญและประโยชน์

ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการจัดประสบการณ์ความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานกับการจัดประสบการณ์แบบปกติ และนำผลที่ได้เป็นข้อมูลสำหรับครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยไปใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการรับรู้ความมีระเบียบวินัยยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย ที่มีอายุ 4-5 ปี ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนภัทรียาอนุบาล อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 4 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 110 คน

2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 4-5 ปี ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนภัทรียาอนุบาล อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 25 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกห้องเรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ เด็กมีพัฒนาการด้านระเบียบวินัยร้อยละ 75.00-84.00 แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากโดยมีห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการจัดประสบการณ์ จำนวน 2 ประเภท คือ

3.1.1 การจัดประสบการณ์โดยใช้นิทาน

3.1.2 การจัดประสบการณ์แบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การรับรู้ความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย

4. ระยะเวลาในการทดลอง

การศึกษานี้ทำการศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โดยทำการศึกษา 14 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิทาน หมายถึง เรื่องที่ผู้วิจัยแต่งขึ้น เป็นบทกลอนสั้น ๆ ใช้ภาษาง่าย ๆ สละสลวย มีเนื้อหาเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัย 14 เรื่อง ได้แก่ การแต่งกายสะอาดเรียบร้อย การเลือกรับประทานอาหารให้ถูกหลักอนามัยและสุขวิทยา การรับประทานอาหารเป็นเวลา การรักษากฎระเบียบ กติกา ของห้องเรียนและในโรงเรียน การตรงต่อเวลา การเข้าแถวและเดินแถวให้เป็นระเบียบ การเข้าแถวรอลำดับ การเก็บของเข้าที่และจัดให้เป็นระเบียบ การทิ้งขยะให้ถูกที่ การมีมารยาทในการรับประทานอาหาร การมีมารยาทในการฟัง การมีมารยาทในการพูด การจัดทำทางเท้าที่ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม และการควบคุมและปรับปรุงกริยาให้เหมาะสม

การใช้นิทาน หมายถึง การนำนิทานเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัย ซึ่งมีทั้งหมด 14 เรื่อง ไปใช้ในการจัดประสบการณ์ กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการเล่าให้นักเรียนฟัง

การจัดประสบการณ์แบบปกติ หมายถึง การจัดประสบการณ์เรื่อง ความมีระเบียบวินัยตามคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี) กระทรวงศึกษาธิการกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

การรับรู้ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การที่นักเรียนสามารถบอกหรือเลือกการแสดงออกที่บ่งชี้ถึงความรู้ ความเข้าใจในการประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่ดีงาม การควบคุมพฤติกรรม อารมณ์ และเหตุผลการปฏิบัติตน การกระทำดังกล่าวโดยสมัครใจที่จะกระทำด้วยตนเองไม่มีใครบังคับโดยเกิดจากการตระหนักในคุณค่าของสิ่งที่ตนปฏิบัติ ซึ่งวัดโดยใช้แบบทดสอบวัดการรับรู้ความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย จำแนกออกเป็น 14 ด้าน คือ

1. ด้านการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาดเรียบร้อย เช่น แต่งกายด้วยชุดนักเรียนหรือชุดอื่น ๆ ที่ถูกต้องตามระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน ดูแลรักษาความสะอาดของเสื้อผ้า ถุงเท้า รองเท้าอยู่เสมอ เป็นต้น

2. ด้านการเลือกรับประทานอาหารให้ถูกหลักอนามัยและสุขวิทยา หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนรับประทานอาหารเช้า หรืออาหารที่ผ่านการหุงต้ม ที่ก่อให้เกิดคุณค่าต่อร่างกาย เช่น รับประทานอาหารเช้าครบ 5 หมู่ ไม่รับประทานอาหารที่ใส่สารปรุงรส สารปรุงแต่งต่าง ๆ เป็นต้น

3. ด้านการรับประทานอาหารเช้าเป็นเวลา หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนรับประทานอาหารเช้าตามมื้ออาหาร ไม่รับประทานอาหารเช้าจุกจิก เป็นต้น

4. ด้านการรักษากฎระเบียบ กติกา ของห้องเรียนและในโรงเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบ กติกา ของห้องเรียนและโรงเรียนอย่างเคร่งครัด ไม่ละเมิด เช่น ประพฤติตนตามข้อตกลงของห้องเรียน ดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียนตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายไว้ นั่งประจำที่ของตนเองและตั้งใจเรียนขณะที่ครูสอน ไม่วางของเกะกะในห้อง ประพฤติตนเรียบร้อยไม่รังแกเพื่อน ไม่ขีดเขียนบน โต๊ะและฝาผนังห้องเรียน ไม่นำขนมมารับประทานในห้องเรียนขณะที่ครูสอน เข้าร่วมกิจกรรมเคารพธงชาติอย่างเป็นระเบียบ ไม่ออกจากโรงเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ส่งเสียงดังในห้องสมุด ไม่เล่นการพนันหรือเสพสิ่งเสพติดในโรงเรียน เป็นต้น

5. ด้านการตรงต่อเวลา หมายถึง การปฏิบัติตนหรือกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามเวลาที่กำหนด เช่น มาโรงเรียนทันเวลา ตื่นนอนเป็นเวลา ส่งการบ้านทันเวลา เข้าห้องเรียนตรงเวลา มาตามเวลาที่นัดหมาย กลับบ้านตรงเวลา เป็นต้น

6. ด้านการเข้าแถวและเดินแถวให้เป็นระเบียบ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กเข้าแถว และเดินแถวได้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เข้าแถวขึ้น-ลงรถเมย์ เข้าแถว

เคารพธงชาติเรียงตามลำดับไหล่ ยืนตัวตรง สงบนิ่ง เดินแถวเข้าห้องเรียน เดินแถว เข้า-ออก ห้องเรียน เดินแถวกลับบ้าน ขณะเข้าแถวและเดินแถวไม่เล่นหยอกล้อกัน หรือผลักเพื่อน เป็นต้น

7. ด้านการเข้าแถวรอลำดับ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนรู้จักการเข้าแถวตามลำดับ ก่อน-หลัง ไม่แซงคนอื่นในการรับหรือซื้อสิ่งของต่าง ๆ เช่น เข้าแถวซื้ออาหาร เข้าแถวรับนม เข้าแถวรับสมุดการบ้าน เป็นต้น

8. ด้านการเก็บของเข้าที่และจัดให้เป็นระเบียบ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนรู้จักเก็บ สิ่งของเข้าที่ให้เป็นที่เรียบร้อยหรือหลังการเล่นหรือใช้งานเสร็จ เช่น เก็บเครื่องนอนเป็นระเบียบ ทุกครั้งหลังตื่นนอน เก็บจานอาหารไว้เป็นที่ทุกครั้งที่ได้รับประทานเสร็จ เก็บหนังสือและเครื่องเรียน ไว้อย่างเรียบร้อยต่อการหยิบใช้ เก็บรองเท้าไว้เป็นที่ทุกครั้งหลังจากใช้แล้ว เมื่อนำของมาใช้ แล้วเก็บเข้าที่ทุกครั้ง จัดเก็บของไว้อย่างเป็นระเบียบเป็นหมวดหมู่ เป็นต้น

9. ด้านการทิ้งขยะให้ถูกที่ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนทิ้งขยะลงถังขยะได้ถูกที่ ไม่ทิ้ง กระจาย เช่น ไม่ทิ้งขยะเกลื่อนกราดในห้องเรียนหรือที่อื่นๆ ทิ้งขยะในถังขยะไม่ทิ้งลงบนพื้น เป็นต้น

10. ด้านการมีมารยาทในการรับประทานอาหาร หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียน รับประทานอาหารด้วยความที่เป็นระเบียบเรียบร้อย สบายเหมาะสมกับสถานที่ เช่น ไม่คุยขณะอาหาร เต็มปาก ตักอาหารแต่พอคำ ใช้ช้อนกลางในการรับประทานอาหารร่วมกับผู้อื่น ไม่เล่นขณะ รับประทานอาหาร รับประทานอาหารเรียบร้อยไม่มูมมาม ขณะรับประทานอาหารไม่เดิน รับประทานอาหาร ไม่พูดเรื่องที่ไม่สมควรพูดหรือเรื่องเกี่ยวกับของสกปรกขณะรับประทานอาหาร เป็นต้น

11. ด้านการมีมารยาทในการฟัง หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนตั้งใจฟังขณะที่ครูสอน หรือผู้อื่นพูด ไม่หยอกล้อหรือพูดคุยกันเสียงดังรบกวนผู้อื่น เป็นต้น

12. ด้านการมีมารยาทในการพูด หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนพูดจาไพเราะ รู้จัก กาลเทศะ และถ้อยคำที่ควรพูด มีมารยาทในการพูด เช่น พูดความจริงไม่พูดเท็จ พูดจาไพเราะ เสมอ ไม่นินทากล่าวร้ายผู้อื่น ไม่ชวนเพื่อนคุยในเรื่องไม่มีสาระจนทำให้เพื่อนเสียงาน ไม่พูด ล้อเลียนเพื่อน ไม่พูดตะคอกหยาบคาย พูดจามีสัมมาคารวะ รู้จักพูดขอบคุณและขอโทษ เป็นต้น

13. ด้านการจัดท่าทาง ท่าทีต่าง ๆ อย่างเหมาะสม หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติ ปฏิบัติตนในการจัดท่าทาง ท่าที ให้เหมาะสมแก่ฐานะและวัย เช่น วางตนให้เสมอผู้อื่น ไม่เย่อหยิ่ง ไม่คุยโม้โอ้อวด ไม่จองหอง ไม่ยกตนข่มท่าน ไม่ทะนงตน ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามผู้อื่น ไม่ฟุ้งฟ้อ ฟุ่มเฟือยเกินฐานะ เป็นต้น

14. ด้านการควบคุมและปรับปรุงกริยาให้เหมาะสม หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียน ประพฤติปฏิบัติตนในการควบคุมอาการของร่างกายที่เคลื่อนไหวออกมาปรากฏแก่คนทั้งหลาย

โดยควบคุมและปรับปรุงกริยาให้งดงามเป็นระเบียบ มีกริยาสุภาพอ่อนโยน ประพฤติปฏิบัติเหมาะสมแก่บุคคล โอกาส เวลา และสถานที่ เช่น นั่งตามสบายทำจิตใจดีกันเมื่อนั่งบนเก้าอี้ ไม่ยกขาไขว่ห้างหรือกระดิกขาเมื่อนั่งต่อหน้าผู้ใหญ่ เดินก้าวแต่พองาม ไม่รีบเดินก้าวทำเร็ว ๆ ไม่เดินลากเท้า เดินอย่างระมัดระวังด้วยท่าทางที่มั่นใจไม่ลุกลี้ลุกลน เดินค้อมตัวเล็กน้อยเมื่อนำผู้ใหญ่ขึ้นอย่างสำรวมต่อหน้าผู้ใหญ่มือไม่กวัดแกว่งไปมา แต่งกายเหมาะสมกับบุคลิกของตนตามโอกาส และสถานที่ โดยใส่เสื้อผ้าสุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะ แสดงการเคารพโดยยกมือไหว้ทักทายแบบไทย มีแสดงกริยาก้าวร้าวต่อผู้อื่น ไม่ทำสะเอวเมื่อพุดคุยกับผู้อื่น รับของจากผู้ใหญ่อย่างนอบน้อมส่งของให้ผู้ใหญ่ด้วยความระมัดระวังไม่ขว้างปา เป็นต้น

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กนักเรียน ที่มีอายุ 4 – 5 ปี ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนภัทรียาอนุบาล อำเภอวิเศษ จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

Prince of Songkla University
Pattani Campus